

Bloeien de paasbloemen in Oekraïne?

Het is moeilijk om niet aan Oekraïne te denken. Om niet naar iedere nieuwsuitzending te luisteren, niet weer naar beelden te kijken van beschietingen, verwoestingen, mensen op de vlucht, een kinderziekenhuis in puin, doden, gewonden, een massabegrafenis. Telkens is het weer hopen op beter nieuws. Helaas is daar ook vandaag – 11 maart – geen sprake van. Integendeel.

Al die mensen in doodsangst, zoveel lijden en verdriet. Terwijl bij ons de zon schijnt, de wilde kerselaar in bloei staat, de takken van de meidoornhaag uitbot, de lente niet meer te stuiten is. In de meeste tuinen troepen narcissen samen. Men noemt ze ook paasbloemen, hoewel ze tegen die feestdag meestal uitgebloeid zijn.

De zon staat laag als ik thuiskom van een wandeling. Ze gloeit rozig rood achter de bomen en spiegelt zich in het water van de poel. Ik pluk een paar narcissen. In huis is het stil. Bloeien de paasbloemen nu ook in Oekraïne? Misschien nog niet. Het blijft ginds langer koud dan bij ons. Onlangs waren er beelden van mensen die sneeuw in hun handen lieten smelten om hun dorst wat te lessen. De waterleiding had het begeven toen de stad beschoten werd.

Hoe is dat: leven terwijl tanks door je straat rijden en ieder ogenblik een gevecht kan losbarsten? In een Tik-Tok-uitzending komt een 18-jarig Oekraïens meisje aan het woord. Ze stelt zich voor als Aline Volik en legt uit dat zij en andere jongeren via Tik-Tok beelden van de oorlog naar andere landen doorsturen. Zij geeft er commentaar bij en persoonlijke bedenkingen. Een daarvan luidt dat ze zich niet kan voorstellen hoe miljoenen mensen de Tweede Wereldoorlog vijf jaar lang hebben doorstaan: 'Vijf jaar, en wij pas een paar weken'. Ze kijkt recht in de lens. Het is alsof ze mij die vraag stelt. Alsof ze weet dat ik een van die miljoenen was. Toch kan ik haar vraag niet beantwoorden. Toen 'mijn' oorlog begon, was ik een kind. Alina is een jongvolwassene wat haar beleving heel anders maakt. Ik zou wel kunnen vertellen over het akelig geloei van de sirenes, de nachtelijke vlucht naar de schuilkelders wanneer bommenwerpers op weg naar Antwerpen waren gesignaleerd. Of iets over de bevrijding van de stad, met straatgevechten tussen Duitsers en Britten. Maar dat gebeurde niet in onze buurt en het schieten duurde ook niet lang. Het ergste wat ik meemaakte, was de inslag van een V1-raket dichtbij ons huis waardoor het onbewoonbaar werd. We konden gelukkig vluchten naar een tante in het veilige Merchtem. Maar ik herinner mij geen momenten van doodsangst. Ik ben vast wel bang geweest toen ik wakker werd door het geraas van de ontploffende V1 en al snel voelde dat ik onder glasscherven en stukken van het plafond lag. Maar mijn ouders slaagden erin mij, mijn zussen en broertje te kalmeren. Mijn vader riep: 'Allemaal naar beneden. Snel!' Daar aangekomen, pakten hij en mama ons vast. 'We leven nog allemaal', zegden ze. En dat was een geluk dat niet voor iedereen was weggelegd. We mochten dus, zeker nu, niet vergeten Onze Lieve Heer heel hard te bedanken.

Maar het is niet alleen doordat ik als kind niet of nauwelijks bewust was van het oorlogsgevaar, dat mijn ervaringen zo verschillen van wat Aline Volik vandaag meemaakt. Het komt ook en vooral doordat ons land de terreur van een bloedige invasie

bespaard bleef. België capituleerde snel na de inval van de Duitsers. De koning nam die beslissing om toestanden zoals we die vandaag in Oekraïne zien, te voorkomen. De vijandelijke bezetting voltrok zich bijna geruisloos. De ellende daarna was zeer groot, vijf jaar lang. Maar ik denk niet dat ik het enige kind was, dat daar nauwelijks of geen trauma's aan overhield. Oekraïense kinderen echter, onder wiens ogen zich dood en vernieling afspelen, zullen dat lang als een nachtmerrie blijven meedragen. Voor zover ze 'hun' oorlog al overleven. Ik kan niets voor hen en hun landgenoten doen. Wel bidden, ja, financiële steun geven, kaarsjes branden.

Overigens niet alleen voor Oekraïne. De oorlog teistert zoveel meer landen, sommige al zeer lang. En hun vluchtelingen zijn nergens meer welkom.

T.S.